

Monitor VVE gemeente Diemen 2017

Voorwoord

Dit is de monitor van 2017 over de Voor en Vroegschoolse Educatie in de Gemeente Diemen.

De jaarlijkse monitor geeft een kwalitatieve en kwantitatieve verantwoording van het VVE-beleid van de gemeente Diemen en van de bij de VVE betrokken partijen.

Vanaf 1 januari 2017 is de wet harmonisatie kinderopvang van kracht. Deze VVE-monitor geeft een beeld van de afspraken die in het kader van deze wet zijn gemaakt met het veld en de ontwikkelingen in het kader daarvan. Daarnaast gaat de monitor in op eerdere aanbevelingen en bevat de VVE-monitor de kwantitatieve gegevens van 1 oktober 2017. De nota jeugdbeleid 2017 – 2020 wordt als leidraad genomen voor de beleidsontwikkelingen.

De Voor- en vroegschoolse educatie is een verzamelnaam voor de methodische en systematische ondersteuning van de ontwikkeling van jonge kinderen, in de leeftijd van 2,5 - 6 jaar. Op de peuteropvanglocaties wordt er gewerkt met een activiteitenaanbod om de ontwikkeling van alle kinderen zo goed mogelijk te stimuleren.

Het doel van de gemeente Diemen is taalachterstanden en mogelijke ontwikkelingsachterstanden bij doelgroep peuters zo vroeg mogelijk op te sporen en te bestrijden, zodat kinderen zonder of met een zo klein mogelijke achterstand deel kunnen nemen aan het onderwijs in groep 3. En daarmee succesvol hun schoolcarrière kunnen voortzetten.

De doorgaande lijn tussen voor- en vroegschoolse educatie is van groot belang voor de ontwikkeling van kinderen. Hierbij speelt de overdracht van kind gegevens en de gegevens van de ontwikkeling van het kind een zeer belangrijke rol. Deze overdracht is voor alle peuters belangrijk en voor doelgroep peuters is zelfs een 'warme' overdracht verplicht van uit het ministerie van OCW.

Procedure en Werkwijze:

De monitor is uitgezet onder de organisaties van kinderopvang, peutergroepen en de basisscholen in Diemen. Tevens zijn gesprekken gevoerd met medewerkers in de peuteropvang in het kader van de wet Harmonisatie. De rapportage hierover, staat in een aparte bijlage. De monitor is opgesteld op basis van de gegevens van de betrokkenen. Er is de mogelijkheid geboden op wederhoor op de feitelijke gegevens uit de rapportage.

Aan de oudercommissies van de kinderopvangorganisaties is een vragenlijst verstrekt in het kader van de wet harmonisatie. Door wisselingen in de geledingen binnen de oudercommissie is hier geen reactie op gekomen.

De VVE-monitor wordt jaarlijks besproken binnen de overlegstructuur van de Lokale Educatieve Agenda (LEA), vanuit de monitor worden er nieuwe afspraken gemaakt voor en door het werkveld. Vanuit het LEA is een werkgroep voor VVE gevormd met vertegenwoordigers uit de verschillende geledingen. Ontwikkelingen en aanbevelingen worden hierin met elkaar besproken.

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Samenvatting	4
VVE – indicatie door GGD-Amsterdam en Toeleiding.....	4
Hoofdstuk 1 Toeleiding en VVE – indicatie	6
1.1 Wettelijke taak	6
1.2 Definitie doelgroep.....	6
1.3 De OuderContactFunctionaris (OCF).....	7
Hoofdstuk 2 Bereik voor- en vroegschools	10
2.1. Bereik	10
2.2 Kwalitatieve bevindingen	10
2.2. Bereik kwantitatief per oktober 2017.....	13
2.3 Doelgroep kinderen op Kinderdagverblijven per oktober 2017.....	14
2.4 Gewichtenleerlingen in Basisonderwijs in Diemen per 1 oktober 2017	15
3 Organisatie van de doorlopende leerlijn	16
3.1 Een doorgaande lijn van voor- naar vroegschool.....	16
3.2 Samenwerkingsafspraken	16
3.3 Overdracht kindgegevens.....	17
3.4 Ouderbetrokkenheid	18
3.5 Ondersteunings / zorgstructuur (IB'er, OK coach) en adviseur passend onderwijs	18
Hoofdstuk 4 Kwaliteit van de uitvoering VVE	20
5.3 Monitoren smalle en brede doelgroep.....	23
6.1 VoorleesExpress	25
6.2 BoekStart in de Kinderopvang	27
7. Aanbevelingen	29
Bijlage 1: Onderdeel evaluatie implementatie harmonisatie kinderopvang.....	30

Samenvatting

De monitor 2017 is de eerste monitor sinds de invoering van de harmonisatie. De Brede doelgroep krijgt sinds de invoering van de harmonisatie ook een dagdeel gratis opvang. In 2017 is er onduidelijkheid geweest met betrekking tot de definitie van de doelgroepeuters. Hierdoor is in 2017 het onderscheid tussen smalle en brede doelgroep niet goed geregistreerd. De opzet van deze monitor is daardoor kwalitatiever van aard dan de monitoren van de afgelopen jaren. De ervaring met de harmonisatie worden in een apart hoofdstuk beschreven. Aanbevelingen ten aanzien van het proces en de monitor worden in het laatste hoofdstuk beschreven.

VVE – indicatie door GGD-Amsterdam en Toeleiding

Aspect monitor	2017	Toelichting
Aantal 0-2 jarigen	435	Uit basisadministratie gemeente (jan 2017) Vanuit GGD: 667 (per juni 2017)
Aantal 0-2,5 jarigen	485	Uit basisadministratie gemeente
Aantal 2,5 – 4 jarigen	460	Uit basisadministratie gemeente (totaal 945 kinderen)
Aantal 0-2 jarigen met VVE-indicatie	Onbekend	
Aantal te verwachten doorverwijzingen van 18 maanden	Onbekend	
Aantal werkelijke doorverwijzingen naar OCF	41	OCF geeft zelf aan 46. 41 is aangeleverd door GGD. De OCF geeft aan alle 46 kinderen doorgeleid te hebben naar een VVE voorziening
Totaal PSZ	143	
Officiële doelgroep PSZ	46	
Doelgroep kinderen KDV	27	Hierbij zijn geen gegevens aangeleverd van 2 KDV's
Aantal 4 en 5-jarigen	579	
Gewichtenleerling en basisonderwijs 4 – 5 jaar	27	Hierbij wordt aangegeven dat van 2 scholen de gegevens niet zijn aangeleverd.

		Het percentage van de gewichtenleerlingen ten opzichte van het totaal aantal leerlingen, berekend op 5 scholen in plaats van 7 is 5,58% voor de 4 en 5-jarigen. In 2016 was dat 5,39%.
--	--	--

Tabel 1. Samenvattend overzicht gegevens

Opvallend: Het aantal doelgroepkinderen op de peuteropvanglocaties is in 2017 46 peuters en in 2016, 90. Vanuit de KDV's wordt aangegeven dat er in 2016 geen doelgroepkinderen waren, maar in 2017 wordt vanuit de locaties aangegeven dat er nu 27 doelgroepkinderen zijn.

De OCF geeft aan dat er in de toeleiding onduidelijkheid is geweest over de definitie van de doelgroep. Er zijn meer brede doelgroepkinderen die geen indicatie hebben gekregen. Het gaat hierbij om rond de 18 kinderen.

Hoofdstuk 1 Toeleiding en VVE – indicatie

In dit hoofdstuk wordt de wettelijke taak, de door de gemeente gehanteerde definitie van de doelgroep, het proces van toeleiding en de taken van de oudercontactfunctionaris besproken.

1.1 Wettelijke taak

Burgemeester en wethouders dragen er zorg voor dat er in een gemeente voldoende voorzieningen in aantal en spreiding zijn waar kinderen met een risico op een achterstand in de Nederlandse taal, als bedoeld in [artikel 167, eerste lid](#), deel kunnen nemen aan voorschoolse educatie die voldoet aan de bij of krachtens de [artikelen 1.50b](#) van de Wet Kinderopvang vastgestelde bepalingen.

Burgemeester en wethouders voeren ten minste jaarlijks overleg en dragen zorg voor het maken van afspraken over:

a. met het oog op een zo groot mogelijke deelname van het aantal kinderen aan voorschoolse educatie:

- 1°.** het vaststellen welke kinderen met een risico op een achterstand in de Nederlandse taal in aanmerking komen voor voorschoolse educatie,
- 2°.** de wijze waarop die kinderen worden toegeleid naar voorschoolse en vroegschoolse educatie, en
- 3°.** de organisatie van een doorlopende leerlijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie, en

b. resultaten van vroegschoolse educatie. (art. 167 WPO, lid 1a, 2).

1.2 Definitie doelgroep

De gemeente Diemen maakt onderscheid tussen een smalle en een brede doelgroep. Sinds de harmonisatie komen beide groepen in aanmerking voor een 3^e dagdeel gratis aanbod. Beide doelgroepen krijgen een voorschoolindicatie:

- Peuters met een indicatie "smal", aan de hand van opleidingsniveau ouders "gewichtskinderen" (opleidingsniveau lager dan mbo-3 – of een vergelijkbaar niveau)
- Peuters met een indicatie "breed" (taalachterstand, eerst verzorgende ouder uit een niet-westers land, geen/weinig Nederlands gesproken thuis).
- Beide groepen worden toegeleid en komen allen in aanmerking voor een 3e dagdeel gratis naar de peuteropvang.

In de registratie van de GGD wordt nog wel een onderscheid gemaakt tussen smal en breed.

In 2016 is aangegeven dat er aandacht besteed zou moeten worden aan de definitie smal en breed. Door het ingaan van de wet harmonisatie is in de praktijk het aanbod voor beide doelgroepen gelijk. In de registratie wordt echter nog steeds het onderscheid tussen beide doelgroepen gevraagd. De aanbieders van VVE geven aan dat zij niet altijd het onderscheid kunnen maken tussen beide doelgroepen, omdat het niet op deze wijze aangeleverd wordt door de GGD (consultatiebureau).

Een ander punt is, dat in de definitie van de brede doelgroep, de aandacht ligt op een eerst verzorgende ouder uit een niet-westers land. De afgelopen paar jaar komen er steeds meer kinderen in de omringende gemeenten van Amsterdam waarbij de ouders uit het buitenland komen. Deze ouders zijn wel hoger opgeleid, maar spreken thuis geen of onvoldoende Nederlands. Deze kinderen vallen onder de doelgroepdefinitie van de gemeente Diemen. In 2017 is hier onduidelijkheid over geweest bij de indicatiestelling.

De visie van de gemeente en de door de gemeente opgestelde definitie geeft de handvatten voor het goed toeleiden van de doelgroepeuters.

1.3 De OuderContactFunctionaris (OCF)

De gemeente Diemen heeft een OuderContactFunctionaris, deze functie wordt voor 8 uur per week ingevuld gedurende veertig weken per schooljaar (320 uur). De OCF speelt een belangrijke rol in de toeleiding van doelgroepkinderen naar de peuterspeelzalen in Diemen.

Onderstaand staat de procedure beschreven voor de toeleiding van doelgroepkinderen naar VVE.

Het consultatiebureau geeft de indicatie VVE af.

Met het consultatiebureau zijn de volgende afspraken gemaakt:

1. Het consultatiebureau levert jaarlijks per oktober voor de monitor een uitdraai met de volgende gegevens:
 - Totaal aantal ingeschreven kinderen van 0 – 2 jaar
 - Aantal kinderen met een VVE – indicatie met voorrang (op basis van het opleidingsniveau): smalle doelgroep
 - Aantal kinderen met een VVE – indicatie zonder voorrang ((taal)ontwikkelingsachterstand, thuistaal niet Nederlands, niet-westerse ouder): brede doelgroep.
2. De GGD-medewerkers op het consultatiebureau informeren ouders met kinderen die een VVE-indicatie krijgen, over het Boekstart-project van de openbare bibliotheek en de rol en taak van de oudercontactfunctionaris (OCF). Het gezin wordt via een intakeformulier doorverwezen naar de (OCF).
3. Het consultatiebureau besteedt tijdens de PGO's (Preventief Geneeskundig Onderzoek) van 6 maanden tot 3 jaar aandacht aan het belang van veel communiceren met kleintjes en van deelname aan voorschoolse educatie.
4. Met de GGD is afgesproken alle ouders die aan de smalle en brede doelgroep definitie voldoen, door te verwijzen naar de OCF; ouder en OCF bepalen dan in het contact wat de behoefte is.
5. De OCF ontvangt de VVE indicatie-formulieren van CB en bezoekt de gezinnen.
Het doel van de bezoeken aan huis door de OCF is tweeledig. Informatie geven over en toeleiding naar één van de VVE-peuteropvanglocaties. Daarnaast maakt de OCF ouders

bekend met het belang van het uitvoeren van leesbevorderende activiteiten thuis met hun kind.

6. Er vindt in het LEA overleg plaats met de beleidsmedewerkers van de gemeente en overige betrokkenen over o.a. de toeleiding.

Met de registratie van de VVE-indicatie kan de gemeente een inschatting maken van het te verwachten aantal doelgroepeuters dat aan de voorschoolse educatie gaat deelnemen en dus een inschatting maken van het *bereik* en een inschatting maken van het aantal gezinnen dat via de inzet van de OCF toe geleid gaat worden naar de Voorschoolse educatie.

1.4 Resultaten en verbeterpunten

In 2017 zijn er 41 gezinnen met een VVE-indicatie doorverwezen naar de OCF. De oudercontactfunctionaris geeft aan dat zij in 2017 46 gezinnen bezocht heeft. Alle gezinnen hadden belangstelling voor het aanbod van VVE en vonden het fijn dat er iemand langs kwam die hen alles kon vertellen en uitleggen. Het gemiddeld aantal bezoeken per gezin is: 2,5

Er waren in 2017 2 kinderen uit Duivendrecht, waarbij ondersteuning is geboden om een plek te vinden in Duivendrecht. Alle kinderen zijn toegeleid naar een vorm van kinderopvang: bijna allemaal naar een van de peutergroepen in Diemen.

Van de aangemelde kinderen, zijn 2 kinderen naar een kinderdagverblijf gegaan vanwege praktische redenen en 1 kind is via Chikuba naar de kinderopvang gegaan vanwege de ziekte van de moeder.

De nationaliteiten: Pakistan, Rusland, Armenië, Tibet, Spanje, Nederland, Marokko, Iran, Antillen, Suriname, Ghana, Syrië.

Veel gezinnen hebben meerdere nationaliteiten en spreken dus ook meerdere talen.

In cijfers:

Aantal bezochte gezinnen:	46
Geen belangstelling:	0
Aantal bezoeken:	2,5 bezoek gemiddeld
Toeleiding VVE:	43
Aantal deelname kdv:	3
Nationaliteiten/gezinnen uit:	Pakistan, Rusland, Armenië, Tibet, Spanje, Nederland, Marokko, Iran, Antillen, Suriname, Ghana, Syrië

Tabel 2. Toeleiding van gezinnen naar VVE

Verbeterpunten:

Het aantal bezochte gezinnen door de OCF is 46. Het aantal gezinnen dat door de GGD is doorgegeven is 41. Het verschil tussen 41 en 46 is niet zomaar te verklaren. Een mogelijke verklaring is dat kinderen in een traject zitten dat net over een kalenderjaar heenloopt. Aanbeveling is om afspraken te maken over het moment van registratie en dit eenduidig aan een kalenderjaar toe te kennen.

In 2017 is via de toeleiding geen onderscheid tussen brede en smalle doelgroep gemaakt.

Een suggestie zou zijn om de indicatie van doelgroep in samenspraak met de OCF te bepalen. Het is voor de consultatiebureau medewerkers in een aantal gevallen lastig in te schatten in welke doelgroep een kind thuishoort. Ook omdat het consultatiebureau soms maar één ouder zien. De OCF komt bij de gezinnen thuis. Dit zou doorslaggevend kunnen zijn bij de indicatiestelling. Voorwaarde is wel dat de indicatiestelling goed gecommuniceerd wordt met het consultatiebureau zodat het kind goed geregistreerd staat.

Er zijn nu 18 kinderen van 2 peuteropvanglocaties gesignaleerd die wellicht wel een indicatie gehad zouden moeten hebben. Op dit moment wordt onderzocht welke kinderen dit zijn en welke leeftijd zij hebben.

De aanmeldprocedure voor de kinderopvang is nu digitaal. Dat is voor sommige ouders zonder toegang tot een computer lastig. Een inloopsprekuur om hulp en ondersteuning te bieden, zou hiervoor een mogelijke oplossing zijn.

1.5 Overige taken van de oudercontact functionaris

- 1. De oudercontact functionaris heeft de rol van coördinator van de werving en plaatsing van kinderen bij de VoorleesExpress. Sinds 2017 kan iedereen via de website direct aanmelden bij VoorleesExpress. De directe aanmeldingen worden doorgegeven aan de contactpersoon van het gezin, de ib-er van de school of OCF.*
- 2. De OCF speelt ook een rol bij de signalering van gezinnen die baat kunnen hebben bij extra ondersteuning, bijvoorbeeld deelname aan Homestart. Homestart is een programma dat ouders bij de opvoeding van hun kinderen ondersteunt, het zelfvertrouwen van ouders wil vergroten en hun sociale relaties versterken.*
- 3. In 2017 heeft de OCF in samenwerking met anderen de Spelinloop in Diemen-Zuid opgezet, dit loopt nog steeds goed, de belangstelling is groot. De Spelinloop vindt plaats in de Huizen van de Buurt op vrijdagochtend tussen 9.00 en 11.00 uur. De OCF doet tevens de werkbegeleiding van de uitvoerende bij de spelenlopen.*
- 4. Door de huisbezoeken, kan de OCF ook ouders informatie geven omtrent taalcursussen voor volwassenen.*

Hoofdstuk 2 Bereik voor- en vroegschoolse

2.1. Bereik

Bereik gaat in de eerste plaats om peuters die tot de doelgroep behoren en in de tweede plaats om kleuters en VVE-scholen.

Het bereik wordt beoordeeld op basis van het *aanbod* van voldoende kindplaatsen en op basis van het *gerealiseerde bereik*; hoeveel VVE-kindplaatsen worden daadwerkelijk door een doelgroeppouter bezet.

Aanbod

Het minimaal aantal benodigde kindplaatsen is berekend volgens de gewichtenformule van het basisonderwijs waarbij 75% van het aantal 4- en 5-jarigen in de gemeente met een leerlinggewicht (DUO gegevens) op teldatum 1 oktober 2009 als uitgangspunt is genomen voor de huidige OAB-periode.

Dit aantal was voor Diemen 108 doelgroeppouters in 2009. De gemeente heeft tot taak tenminste een voorschools aanbod voor dit aantal te realiseren.

Gerealiseerd bereik

Zijn er voldoende doelgroepkinderen die gebruik maken van een VVE-kindplaats en hoeveel van de doelgroepkinderen (volgens de definitie van de gewichtenregeling en/of de gemeentelijke definitie) krijgen VVE aangeboden, conform de wettelijke basisvoorwaarden die voor VVE gesteld worden.

Dit betekent deelname van minimaal 3 dagdelen van 3,5 uur per keer en in totaal 10,5 uur.

Definitie doelgroep

Het Rijk gaat hierbij uit van de definitie van de doelgroep op basis van het opleidingsniveau van beide ouders/verzorger(s). De wet OKE (2010) biedt gemeenten ook de ruimte om een eigen doelgroep definitie te bepalen.

De gemeente Diemen hanteert al vanaf het begin van VVE het criterium opleidingsniveau van beide ouders voor de smalle doelgroep en als tweede criterium voor de zogenaamde brede doelgroep: er wordt thuis niet of nauwelijks Nederlands gesproken en/of er is sprake van een (taal)ontwikkelingsachterstand. Ook kinderen waarvan de eerst verzorgende ouder uit een niet-Westers land komt, worden via de OCF doorverwezen naar de peuterspeelzaal.

2.2 Kwalitatieve bevindingen

Doelgroeppouters

De peutergroepen Noorderbreedte, de Dolfijn, de Peuterboot en 't Ros Beyaerdt hebben openstelling van 3,5 uur/dagdeel. Op PG Noorderbreedte was er in september 1 kind wat naast 2 dagdelen PG ook een dagdeel elders op een KDV zat. De overige kinderen komen allemaal minimaal 3 dagdelen van 3,5 uur (en dus 10,5 uur). Vier dagdelen is niet meer van toepassing sinds augustus 2017.

Bij 't Speelhuis worden 42 dagdelen afgenomen door 14 doelgroepkinderen. Alle smalle doelgroepkinderen voldoen aan de minimumeis van 10 uur.

Scholing

Ten aanzien van de peutergroepen Noorderbreedte, de Dolfijn, de Peuterboot en 't Ros Beyaerdts zijn alle 14 vaste medewerkers geschoold in Uk en Puk inclusief een aantal invallers in 2017. Bij 't Speelhuis is één van de vaste medewerkers geschoold in Uk en Puk, de andere medewerker nog niet.

De overgang naar Uk en Puk is doorgevoerd. Er wordt op locaties nog wel gezocht naar een combinatie met Taallijn. In de meeste gevallen wordt er wel positief op gereageerd. In sommige gevallen wordt aangegeven dat de registratie bij Uk en Puk meer tijd vergt dan de eerdere of een andere methode.

De behoefte aan VVE- KDV's.

Vanuit de monitor in 2016 is specifiek de vraag gesteld of er behoefte is aan een VVE-KDV. Bij twee KDV's wordt aangegeven dat er geen doelgroepkinderen op het KDV zitten. Bij Hakim en Pino zijn 3 brede doelgroepkinderen die 3 à 4 dagen in de week komen (van 8 / 9 uur per dag). Er zijn binnen deze twee KDV's geen smalle doelgroep kinderen. Bij Prokino (Jelletje) zijn wel doelgroepkinderen bij het KDV.

Het is niet duidelijk of per kwartaal / halfjaar gemonitord is of de peuters voldoende uren vve-aanbod krijgen.

Er wordt aangegeven dat er vanuit twee van de organisaties geen behoefte is aan een specifiek VVE-KDV. In één van de gevallen omdat er vanuit ervaring blijkt dat er minder behoefte is aan volledige dagopvang en er ook een financiële component aan zit. Bij de andere organisatie omdat het huidige aanbod goed tegemoet kan komen aan de doelgroepkinderen.

In 2016 werd gesteld dat er sprake is van segregatie tussen de kinderopvang (praktisch geen doelgroepkinderen bij de KDV's en wel doelgroepkinderen bij de VVE). Deze conclusie zou men kunnen trekken wanneer men kijkt naar het aantal doelgroepkinderen in de kinderopvang versus de doelgroepkinderen in het Kinderdagverblijf. In de praktijk geven respondenten aan dat het genuanceerder ligt dan te stellen dat er sprake is van segregatie.

De harmonisatie en het bijbehorende recht op Kinderopvang toeslag heeft voor een groot deel van de doelgroep een gelijk speelveld gerealiseerd, maar er blijft weinig tot geen vraag naar een plaatsing op kinderdagverblijf door de doelgroep. Er zijn ook doelgroepeuters waarvan beide ouders hoogopgeleid zijn, wanneer één van twee nog niet deelneemt aan het arbeidsproces, zal deze peuter een VVE-indicatie krijgen en een doorverwijzing naar een peutergroep.

Voorwaarde voor het aanbieden van goede VVE is de deskundigheid van de pedagogisch medewerkers (pm-ers), zij moeten de voorschoolse educatie aan kunnen bieden betreffende het optimaliseren van het taalontwikkelingsniveau en om kunnen gaan met een variëteit aan problemen. De voorwaarde voor de deskundigheid van de pm's wordt onderschreven. Er zijn vaak ook nog andere vaardigheden nodig om goed met deze doelgroepkinderen om te kunnen gaan. Pm's richten zich in eerste instantie op de goede ontwikkeling van alle kinderen. Dat is het uitgangspunt. Mochten daar problemen in optreden dan weten de organisaties de weg om extra hulp in te schakelen waar nodig.

Aansluiting van programma's en thema's

Er ontstaat een wisselend beeld over de aansluiting tussen de programma's en de thema's bij de 'koppels', de samenwerkende peuteropvanglocaties met de basisscholen. Binnen sommige koppels is structureel overleg en wordt gewerkt aan het gezamenlijk aanbieden van thema's en activiteiten.

Binnen andere 'koppels' loopt het overleg over aansluiting van programma's en thema's moeizamer. Dat heeft met name te maken met het hanteren van verschillende methodes die minder op elkaar aansluiten en de locatie van beide 'koppels'.

2.2. Bereik kwantitatief per oktober 2017

Peuteropvanglocaties aantal kinderen van meetmoment oktober 2017

			Brede doelgroep	Smalle doelgroep		
			Geen kinderen van buiten Diemen			
Peuterspeelzalen	Geen doelgroep		thuis niet of weinig Nederlands sprekend (taal)ontwikkeling s-achterstand/	officiële doelgroep		Totaal VVE doelgroep smal+breed kinderen
	Diemen	Buiten	Diemen	Diemen	Buiten	
’t Ros Beyaerdt	17	0			-	9
De Peuterboot	27	2			-	7
De Dolfijn	25	1			-	7
Het Speelhuis	15	3	5	9	-	14
Noorderbreedte2	52	1			-	9
<i>Totaal</i>	<i>136</i>	<i>7</i>			-	
	Totaal 143					Totaal 46

Tabel 3. Doelgroep kinderen per peuterspeelzaal

Conclusie:

In eerdere monitoren is een uitsplitsing gemaakt bij de brede doelgroep naar thuis/weinig of niet Nederlands sprekend en (taal)ontwikkelingsachterstand. Het verschil is nu niet aan te geven omdat in 2017 de doelgroepen uitsplitsing niet is gemaakt. Het onderscheid tussen ‘smal’ en ‘breed’ is niet goed aangeleverd en binnen de brede doelgroep kan alleen onderscheid gemaakt worden doordat de peutergroep dit zelf heeft aangegeven.

2.3 Doelgroep kinderen op Kinderdagverblijven per oktober 2017

kinderdagverblijf	aantal kinderen		Brede doelgroep	Mogelijke (taal)ontwikkelings achterstand
	totaal	Buiten Diemen		
Kinderkorf *)				
SKD Hakim	45	1	3	
SKD Pino	26	3	9	
Toversteen Brood en Spelen *)				
Jelletje (prokino)	48		15	Bij 14 van de 15 doelgroep kinderen
Zeesterren Kind &Co	12		0	
De Kersjes Kind & Ko	48		0	

*) van deze locaties zijn geen gegevens aangeleverd.

Tabel 4. Aantal (doelgroep) kinderen op KDV's

De 15 doelgroepkinderen bij Jelletje zijn in de leeftijd tussen de 0 en de 4 jaar oud. De instroomdatum van deze kinderen is niet aangegeven. Veel doelgroepkinderen komen binnen via vluchtelingenwerk en Chikuba. Het KDV is geen officiële VVE-locatie maar er wordt wel met Uk en Puk gewerkt. Ook zijn alle leidsters op de hoogte van het programma.

Conclusie:

In 2016 waren er geen doelgroepkinderen binnen de KDV's. in 2017 zijn dat er 27.

Op de kinderdagverblijven zijn ook kinderen die een achterstand kunnen hebben in hun taalontwikkeling in het Nederlands. Voor deze kinderen is een activiteiten aanbod gericht op de brede ontwikkeling van belang.

Op meerdere KDV-groepen zonder doelgroepkinderen wordt met Uk&Puk gewerkt; de medewerkers zijn opgeleid in het werken met de methode.

Bij een andere organisatie geldt dat wegens veranderingen in het team iets minder dan de helft van de leidsters VVE-gecertificeerd is. Dit wordt in 2018 door middel van verdere scholing weer opgepakt.

Aanbeveling:

De doelgroepkinderen die door de KDV's worden aangegeven, zullen op enig moment bij het consultatiebureau opgeroepen worden. Via het consultatiebureau worden de doelgroepkinderen geregistreerd. De OCF ontvangt dan een verwijfsbrief. Kinderen kunnen om meerdere redenen aangemeld worden bij een KDV. Maar dan staan ze de kinderen wel geregistreerd als doelgroepkind. Aanbevolen wordt om deze procedure voor komend schooljaar tegen het licht te houden. Op dit moment kan het zijn dat er kinderen niet geregistreerd zijn, terwijl het wel doelgroepkinderen zijn.

2.4 Gewichtenleerlingen in Basisonderwijs in Diemen per 1 oktober 2017

Basisonderwijs	Vroegschools			groepen 1 t/m 8		
	Leerlingen 4 jr -5 jr	met gewicht 0,3 en 1,2		alle leerlingen	met gewicht 0,3 en 1,2	
De Octopus	86 (43 II-en ingestroomd) waarvan 26 met VVE	4 (0,3)	4,65%	291	3 (0,3) en 10 (1,2)	4,46%
De Nwe Kring	51	1 (0,3) en 1 (1,2)	3,92%	382	15	3,92%
Sint-Petrus	49	3	6,12%	210	12	5,71%
De Kersenboom *)						
Noorderbreedte	172	7 (1,2) 5 (0,3)	6,98%	600	7 (1,2) 21 (0,3)	4,66%
Het Atelier *)						
De Ark	96	5 (0,3) en 1 (1,2)	6,25%	398	12 (0,3) 6 (1,2)	4,52%
Totaal 2017 **)			5,58%			4,65%
Totaal 2016	538	29	5,39 %	2147	132	6,15%
2015	588	33	6,1%	2137	173	9,1%

*) van deze twee scholen zijn de gegevens niet aangeleverd.

**) het gemiddelde gebaseerd op 5 scholen wordt hier aangegeven.

3 Organisatie van de doorlopende leerlijn

In dit hoofdstuk wordt de doorgaande lijn besproken, de wijze waarop de ontwikkeling van kinderen in beeld wordt gebracht en de overdracht van kind gegevens.

3.1 Een doorgaande lijn van voor- naar vroegschool

De gemeente Diemen heeft sinds 2012 een uniform voorblad voor de overdracht van de kind gegevens en de ontwikkeling van het kind in gebruik. De afspraak is dat het uniforme overdracht formulier wordt ingevuld door de psz en kdv's, mee wordt gegeven aan de ouders om aan de school te geven of direct met toestemming van de ouders, van PSZ/KDV wordt gegeven aan de basisschool waar het kind naar toegaat.

Voor VVE smalle (officiële) doelgroepkinderen is een warme overdracht verplicht.

3.2 Samenwerkingsafspraken

VVE-koppels en doorstroom van voorschool naar vroegschool

In de werkinstructie van het toezichtkader VVE wordt gesproken van VVE KOPPELS (voor- en vroegschool) per gemeente. Voor deze 'koppels' is het belangrijk dat er tussen de partners afspraken zijn over o.a. de doorgaande lijn, ouderbeleid, en pedagogische en didactische doorgaande lijnen. De koppels worden gevormd tussen de Peuteropvanglocaties en de basisscholen. Uiteraard is ook bij de overgang van de 4-jarigen van het KDV naar de basisschool de doorgaande lijn en de overdracht van de kindergegevens van groot belang voor de ononderbroken ontwikkeling van het kind.

Goed voorbeeld van een school: de afstemming met school en PSZ wordt steeds professioneler. Er is VVE-overleg tussen de onderbouw, het KDV en de peutergroep op:

- *Inhoud en thema's*
- *Planning van het schooljaar*
- *Activiteiten die samen gedaan kunnen worden*
- *Uitwisseling, peuters komen kijken bij de kleuters*
- *Organisatorisch: schoolfotograaf, commissies en bijv. Sinterklaas.*

In onderstaand schema ziet u de aanleverende voorschool naar de vroegschool in 2017. Ouders hebben keuzevrijheid, in de praktijk zie je echter een aantal koppels ontstaan.

School	Meeste kinderen van PSZ	Kinderen van PSZ	Kinderen van KDV of PSZ
Noorderbreedte	Noorderbreedte 1- 2		
De Nieuwe Kring	Het Speelhuis		
De Octopus	De Dolfijn		
De Ark	Peuterboot	't Ros Beyaerdt	
Kersenboom	Geen gegevens		
St Petrus	De Dolfijn / andere peuteropvang in Diemen		
't Atelier	't Ros Beyaerdt		

In eerdere jaren is aangegeven dat de St. Petrus kinderen ontving van verschillende peuteropvanglocaties en kinderdagverblijven. Door de school wordt aangegeven dat dit nog steeds het geval is. Vanuit peuteropvang de Dolfijn wordt aangegeven dat de meeste peuters instromen bij de Octopus en de St. Petrus.

In de praktijk ontstane "VVE- Koppels" gemeente Diemen

Peutergroep	Basisschool
Speelhuis	De Nieuwe Kring
Dolfijn	Octopus
Noorderbreedte	Noorderbreedte
Peuterboot	Ark
Ros Beyaerdt	't Atelier en Ark

In eerdere jaren is aangegeven dat de St. Petrus kinderen ontving van verschillende peuteropvanglocaties en kinderdagverblijven. Door de school wordt aangegeven dat dit nog steeds het geval is. Vanuit peuteropvang de Dolfijn wordt aangegeven dat de meeste peuters instromen bij de Octopus en de St. Petrus.

3.3 Overdracht kindgegevens

Bij de overdracht van de kindgegevens worden de volgende aandachtspunten bevraagd:

- het monitoren van de smalle en brede doelgroep van de start van de voorschool tot en met de overgang naar de vroegschool
- het beredeneerd aansluiten bij de ontwikkelingsbehoefte van verschillende groepen peuters en per (doelgroep)peuter
- meenemen en registreren door de voorschool hoe lang en frequent een peuter heeft deelgenomen aan de voorschoolse educatie (en bijvoorbeeld vastleggen op uniforme voorblad)
- goed onderscheid kunnen maken met het Puk observatie instrument en hiermee ook het overdragen van informatie naar school: hoe ver is de peuter?

Van belang bij een goede overdracht van de PSZ of het KDV naar de basisschool is een tijdige overdracht. In eerdere jaren werd wel vermeld dat de gegevens niet tijdig werden

aangeleverd, zodat er geen rekening gehouden kon worden met een specifieke plaatsing van het kind.

Op dit moment wordt vanuit de aanbieders aangegeven dat een tijdige overdracht bij de overstap naar de basisschool het uitgangspunt is en dat deze plaatsvindt voordat het kind gaat starten op de basisschool. Het moment waarop dit gebeurt hangt samen met het eindgesprek met de ouder. Er is tevens geconstateerd dat de overdracht verder versterkt dient te worden. Met name de warme overdracht. Wanneer de fysieke afstand tussen peutergroep en basisschool kleiner is, zijn er meer contactmomenten.

De peuteropvanglocaties geven aan dat de reguliere contactmomenten voor de overdracht vlak voor de vierde verjaardag van het kind zijn. Alleen bij specifieke aandachtspunten of zorgen, wordt vaak een vervroegd gesprek gevoerd. Ook wordt dan de IB'er van de school betrokken in een gesprek over plaatsingsmogelijkheden. Dit in samenspraak met de ouders. Binnen brede scholen wordt nogmaals benadrukt dat de lijnen korter zijn dan voor scholen die geen PSZ in hetzelfde gebouw hebben.

Op verschillende PSZ wordt voor de overdrachtsinformatie gebruik gemaakt van het Diemen-breed Uniform voorblad. Andere peuteropvanglocaties gebruiken het OVP. Het voorblad van het overdrachtdocument is in Diemen geüniformeerd. Daar is in het LEA over gesproken.

Vanuit een 'koppel' (PSZ, KDV en school) wordt aangegeven dat er een gezamenlijk overdrachtsformulier is ontwikkeld. Ook is er altijd sprake van een warme overdracht.

Een punt dat wordt aangegeven in het overleg is niet de bereidwilligheid om een warme overdracht te doen, maar om de ruimte en tijd te realiseren om dit te bewerkstelligen. Leerkrachten hebben meer ruimte om dit te doen. Bij de PSZ is de tijdsinvestering lastiger te realiseren.

3.4 Ouderbetrokkenheid

Ouderbetrokkenheid wordt heel belangrijk gevonden. Zeker voor doelgroepkinderen. Er wordt aangegeven dat er op verschillende de peuteropvanglocaties een ouderactiviteitenplan is geïntroduceerd als onderdeel van het ouderbeleid.

Vanuit de medewerkers wordt aangegeven dat ouderbetrokkenheid wel verminderd is doordat de ouders niet meer meedraaien en de haal- en brengtijden zijn ingekort.

Vanuit kinderdagverblijven wordt aangegeven dat ouders ook betrokken worden door middel van de Taallijn en dat projecten als Boekstart en de Voorleesexpres bijdragen aan ouderbetrokkenheid

3.5 Ondersteunings / zorgstructuur (IB'er, OK coach) en adviseur passend onderwijs

Uit de monitor blijkt dat de intern begeleider (IB'er) van school waar mogelijk een belangrijke rol speelt. Ook bij de peuters waar een hele nauwe koppeling is met de basisschool. In andere gevallen wordt de ouderkind-coach (OK-coach) ingezet wanneer er specifieke vragen leven, wanneer er zorgen zijn of wanneer er ernstige problematiek wordt geconstateerd.

In Diemen is de OK-coach beschikbaar voor kinderen van 0-5 jaar en voor de leeftijdscategorie 4-12 jaar. In de praktijk blijkt dat de OK-coach voor de jongste doelgroep meestal voor de leeftijd van 0-4 jaar wordt ingezet, hierover vindt op dit moment nadere afstemming plaats.

De adviseur Passend Onderwijs wordt betrokken in complexe situaties, die kunnen ontstaan bij de overgang van peutergroep naar school. Indien nodig wordt een peuter in het zorgoverleg besproken. Soms neemt de adviseur Passend Onderwijs de regie, anders wordt de OK-coach ingeschakeld.

De ervaringen met de nieuwe adviseur passend onderwijs zijn nog erg verschillend. Sommige betrokkenen hebben nog geen contact gehad, omdat er recent een nieuwe adviseur passend onderwijs is gestart. Andere scholen geven aan dat zij heel regelmatig contact hebben en dat dit zeer prettig is. Dat zij waar nodig een beroep op de adviseur passend onderwijs kunnen doen.

Hoofdstuk 4 Kwaliteit van de uitvoering VVE

4.1 Uk en Puk

De overstap naar Uk en Puk creëert een stimulerende speelleeromgeving en biedt een activiteiten aanbod, dat nog beter op de ontwikkelingsfase van de peuter aansluit, met als doel de brede ontwikkeling van **alle** peuters optimaal te stimuleren.

Binnen alle peuteropvanglocaties wordt gewerkt met Uk & Puk. Alleen bij Noorderbreedte wordt ook gewerkt met Startblokken, waarin de Uk & Puk thema's worden opgenomen.

Stand van zaken 2017

Alle peuteropvanglocaties geven aan dat zij de overstap gemaakt hebben. In twee gevallen wordt er aangevuld met Taallijn. Reden hiervoor is dat er samengewerkt wordt met de basisschool en daar wordt Taallijn gehanteerd.

Het doel van de overgang naar Uk en Puk was om ontwikkelings-, opbrengst- en kindgericht te kunnen werken (door diverse werkvormen, vooral in kleine kringen, zicht op doelen per activiteit en de toegevoegde lijn motoriek). Dit doel wordt deels gehaald. De motorische lijn wordt als positief ervaren. Sommige pm-ers geven aan dat er voor hen niet veel is veranderd omdat ze al op deze wijze werkten. Er wordt tevens aangegeven dat door het gebrek aan tijd de invulling van de doelen niet altijd wordt gehaald.

4.2 Training PM-ers

Van de 16 vast medewerkers zijn 15 medewerkers getraind in Uk en Puk. Eén medewerker moet de training nog volgen.

4.3 Aansluiting programma's en thema's

Eerder is als verbeterpunt het overleg tussen de koppels van peuteropvanglocatie / kinderdagverblijf en basisschool over de aansluiting van programma's benoemd. En de afspraken welke thema's op elkaar aansluiten. In deze monitor is dit verbeterpunt onderzocht.

Ten aanzien van de aansluiting van de programma's:

Per locatie ontstaat op dit onderwerp een uiteenlopend beeld. Er wordt aangegeven dat deze aansluiting in sommige gevallen gewoon goed gaat. Bij de samenwerking tussen een PSZ, een KDV en een school is meerdere keren per jaar overleg over gezamenlijk thema en er wordt bij elkaar gekeken. Periodiek blijven de partijen met elkaar in overleg. Dit gebeurt ook op directieniveau.

Op andere locaties is het lastiger. Dan maakt de school een eigen jaarprogramma, en werkt bijvoorbeeld met een andere methode. Er worden wel pogingen gedaan om enkele thema's op elkaar aan te laten sluiten. Soms werkt het ook tegen dat de peuteropvanglocatie qua locatie verder af zit van de groepen 1 en 2. Hoe meer nabij een peuteropvanglocatie is bij de groepen 1 en 2, hoe makkelijker het overleg wordt bevonden.

Er is binnen één van de koppels een goede mogelijkheid om samen binnen de units thema's inhoudelijk op elkaar af te stemmen. Hier is 5 maal per jaar thema-overleg voor. Er wordt dan

een combinatie gemaakt tussen Startblokken en Uk en Puk. Daarbij wordt ook aangegeven dat er (te) weinig tijd gevoeld wordt om dit goed voor te bereiden, uit te werken en te evalueren.

4.4 Suggesties ten aanzien van de kwaliteitsverbetering

Om de kwaliteit en het effect van VVE te behouden is men van mening dat het huidige voorzieningenniveau minimaal behouden en waar mogelijk uitgebouwd moet worden. De ontwikkeling naar een aanbod voor doelgroeppeuters voor 16 uur per week wordt onderschreven.

Mogelijkheden voor het verder versterken van de kwaliteit ligt in het ondersteunen van de implementatie van ontwikkelingsgericht werken (OGW). (Dit geldt voor een deel van de locaties). Andere aspecten die genoemd worden:

- Opvang met kinderen (zowel doelgroep als niet doelgroep) met veel ruimte voor samenspel.
- Voldoende contacturen, starten met 2.5 jaar en liever 4 dan 3 dagdelen.
- Bij 3 dagdelen eventueel materiaal voor thuis aanbieden zoals cd's met liedjes, prentenboek op de computer enz.
- Goede overdracht naar school, goede samenwerking met school rond programmering en zorg van de kinderen.
- PM-ers geven aan dat sinds de harmonisatie er minder tijd en ruimte is om ouders te betrekken en af te stemmen met school. Reden hiervoor is dat de peuteropvanglocaties in de ochtend geopend zijn en de openingstijden zijn verruimd. Peuters en kleuters starten op hetzelfde moment. Dat is positief. Leerkrachten zijn vervolgens een schooldag aan het werkt. Pm-ers in de ochtend. De natuurlijke overlegtijd na school (bij eerdere openstelling in de middag) is er niet op deze manier. Dit vergt een hele duidelijke planning en afstemming van thema's op vooraf afgesproken tijden.

Hoofdstuk 5 Resultaten

Volgens de wet op het Primair Onderwijs (artikel 167, lid 1b) moet de gemeente met de vve-instellingen en schoolbesturen afspraken maken over wat de resultaten van vroegscholen moeten zijn. De gemeente heeft hierin doorzettingsmacht. Dat wil zeggen dat als schoolbesturen hier niet aan meewerken dat de gemeente dan eenzijdig resultaten kan vaststellen. Het liefst moeten deze resultaten meetbaar zijn.

Welke resultaten behaald moeten worden kan per gemeente verschillen. Belangrijk is wel dat de resultaten *meetbaar* zijn en daadwerkelijk gemeten worden. Dit betekent dat scholen/schoolbesturen concrete gegevens moeten aanleveren (bijvoorbeeld gegevens uit het observatiesysteem of Cito-toetsgegevens) zodat de gemeente (en de inspectie) kan (kunnen) nagaan in hoeverre de gewenste resultaten bereikt worden.

De resultaatafspraken moeten ook voldoende ambitieus zijn. Dat wil zeggen dat ze erop gericht zijn *achterstanden bij kinderen in te lopen*, zodat ze zonder of hooguit met een beperkte achterstand aan groep 3 kunnen beginnen.

5.1 Effectmeting

In de monitor is een aantal vragen gesteld aan de scholen die betrekking hebben op het effect van VVE. Het effect wordt bevraagd vanuit de start in groep 3 van de gewichtenleerlingen. In hoeverre is een goede start voor deze leerlingen het (gewenste) effect van VVE, maar ook in hoeverre een goede start in groep 3 voor alle kinderen het (gewenste) effect is van VVE. Is er ook een ontwikkelingswinst merkbaar van kinderen met voorschoolse educatie ten opzichte van kinderen zonder voorschoolse educatie?

Scholen geven aan dat dit heel moeilijk te meten is. Zij zijn ervan overtuigd dat een goed VVE-aanbod zeker bijdraagt aan de ontwikkeling. Maar groep 3 is drie jaar verder in school. Daar kan veel in gebeuren. Je weet niet hoe de start in groep 3 zou zijn zonder het VVE-aanbod. Als school weet je welke leerling een gewichten leerling is, maar in de praktijk ben je daar niet mee elke dag mee bezig. Het gaat om passend onderwijs voor alle leerlingen.

Een grote winst van voorschoolse educatie is ook dat kinderen gewend zijn om dagen of dagdelen niet thuis door te brengen. Zij zijn beter gewend om met andere kinderen te spelen en te leren. De overgang verloopt over het algemeen vlotter, ze hebben beter ontwikkelde vaardigheden als het gaat om 'wachten op je beurt' of in de kring zitten.

Er wordt aangegeven dat op dit moment de middelen ontbreken om in de groepen 1 en 2 kinderen met een taalachterstand extra taalonderwijs te geven. De instroom is divers. Er zijn kinderen die officieel geen gewichten leerling zijn, maar die wel de taal onvoldoende beheersen. Je zou deze kinderen ook extra taalaanbod willen geven. Daarnaast stromen er ook kinderen in die twee ouders uit het buitenland hebben en vanaf groep 1 in Nederland komen. Deze kinderen hebben ook een aanvullend taalaanbod nodig.

5.2 Stand van zaken gemeente Diemen

In de gemeente Diemen zijn er afspraken gemaakt die betrekking hebben op het realiseren van de voorwaarden waaronder resultaatafspraken gemaakt kunnen worden, op de kwaliteit van de uitvoering van VVE.

Vanuit de gemeente wordt gevraagd of de schoolbesturen en de directies bereid zijn om CITO-gegevens aan te leveren. Hierbij gaat het om:

- a) CITO eind groep 2 taal en rekenen (met en zonder gewicht en wel/geen VVE),
- b) CITO groep 3.

De mogelijke conclusie die getrokken kan worden als deze gegevens beschikbaar zijn, betreft een uitspraak over of kinderen (met/zonder gewicht) die een VVE-programma hebben gevolgd, beter scoren dan die dat niet deden.

Scholen geven aan dat zij in sommige gevallen Cito resultaten hebben aangeleverd van de groepen 2 kinderen en daar over het algemeen geen bezwaar tegen te hebben. Twee scholen geven aan dat zij in de groepen 1 en 2 over het algemeen geen CITO meer afnemen. Alleen in zeer specifieke gevallen, dan gaat het om een functionele afname. Eén school geeft aan dat in het kader van de AVG het waarschijnlijk alleen nog anoniem aangeleverd mag worden en dat is wel ingewikkeld.

Scholen geven aan het lastig te blijven vinden om conclusies te verbinden aan de CITO-scores. Er zijn zoveel factoren die meespelen bij de ontwikkeling van een kind. Ook wordt aangegeven dat de ontwikkeling van een kleuter heel grillig verloopt. De vooruitgang is soms heel groot, dan weer een stuk kleiner. Ook is de achtergrond van kinderen die instromen het ene jaar heel anders dan het andere jaar.

Het effect is lastig meetbaar. Je neemt een toets af bij een kind wat VVE heeft gevolgd heeft en dit kind scoort goed, dan weet je niet hoe dit kind had gescoord zonder VVE? En andersom ook. Scoort het kind slecht, is dit dan minder slecht wanneer hij of zij VVE heeft gehad? En wanneer deze kinderen een andere leerkracht hadden gehad, een andere groep of setting?

Binnen één school wordt gewerkt met een ontwikkelingslijn. Daaruit kun je veel informatie ophalen, deze is echter niet kwantitatief.

5.3 Monitoren smalle en brede doelgroep

Twee scholen geven specifiek aan dat er eigenlijk op school geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen de smalle en brede doelgroep (gewichtleerlingen). Wel bij de peutergroepen. Als school handel je naar wat nodig is in het kader van passend onderwijs. Het is kindgericht. En dat geldt voor alle kinderen, niet alleen de doelgroepkinderen.

Monitoring van Resultaatafspraken Voorschoolse Educatie over 2017

Afspraken voorschools die betrekking hebben op resultaten van VVE zijn:

1. Peuteropvanglocaties hanteren de SLO-eindtermen als *streefdoelen* en baseren hun overdrachtsinformatie naar de basisscholen mede op basis van deze doelen.
 - De SLO eindtermen worden niet systematisch ingezet en gebruikt bij de overdrachtsinformatie aan scholen. Soms zijn de doelen verwerkt in het observatiesysteem. Het Uk en Puk observatiesysteem wordt wel gehanteerd.
2. Wordt de overdrachtsinformatie vanuit de Peuters naar de scholen nog steeds gebaseerd op deze streefdoelen?
 - Eén school is als brede school nadrukkelijk bezig om beleid te formuleren en werkafspraken te maken waarbij periode 0-6 jaar integraal wordt benaderd. Er wordt bij de overdracht gewerkt met het 'Uniform overdrachtsformulier basisscholen Diemen'. Bij PG Dolfijn, Peuterboot en 't Ros Beyaerdts wordt niet gewerkt met het 'Uniform overdrachtsformulier basisscholen Diemen'. Hier gebruikt men het OVP. Andere locaties geven aan dat het overdrachtsformulier gebaseerd is op deze streefdoelen. En dat er waar mogelijk sprake is van een warme overdracht naar school, maar hier is wel weinig tijd voor.
3. Peuterspeelzalen volgen de ontwikkeling van peuters volgens de afgesproken observatieplanning (0-situatie, tussentijdse- en eindobservatie).
 - Op alle peutergroepen wordt 3 maal geobserveerd zoals aangegeven. Zeker bij doelgroepkinderen wordt daar extra aandacht aan besteed. Mocht het nodig zijn, ook een keer extra. Peuteropvanglocaties baseren hun beredeneerd taal-, reken en sociaal-emotioneel ontwikkelingsaanbod op basis van observaties en noteren bijzonderheden.
4. Peuteropvanglocaties verzorgen overdrachtsinformatie, voorzien van een Diemen-breed gebruikt Uniform voorblad.
 - Een uniform voorblad wordt als positief beoordeeld. Een uniforme lijst kan in één oogopslag veel informatie geven. Er wordt aangegeven dat onderwerpen als boekstart en voorleesexpres niet op het voorblad staan.

Voorts:

5. Peuteropvanglocaties registreren of een peuter een "smal" of "breed" doelgroepkind is. Doelgroep(definitie) VVE gemeente Diemen:
 - Smalle doelgroep: op basis van het opleidingsniveau van de ouders/verzorgers.
 - Brede doelgroep; kinderen die thuis niet of nauwelijks Nederlands spreken en/of kinderen met een (taal)- ontwikkelingsachterstand. Ook kinderen met een moeder uit een niet-westers land krijgen vanuit het consultatiebureau een VVE-indicatie "zonder voorrang".
 - De peuteropvanglocaties geven aan nog steeds peuters te kunnen registreren als 'smalle' en brede doelgroep. In 2017 is deze informatie echter niet op deze wijze vanuit de GGD aangeleverd.

6. VVE beleid gemeente Diemen: uitvoering

6.1 VoorleesExpress

Ten aanzien van de uitvoering van het beleid, wordt in paragraaf 6.1 het aanbod van de voorleesexpress beschreven en het aanbod van Boekstart in paragraaf 6.2.

VoorleesExpress - Diversion

In samenwerking met Diversion (Bureau voor Maatschappelijke Innovatie Amsterdam) en de OBA is in het voorjaar 2015 de VoorleesExpress gestart in de gemeente Diemen. In 2016 zijn in eerste instantie 10 gezinnen gestart bij de VoorleesExpress. Vanwege de vraag naar het project biedt de gemeente Diemen ruimte voor 10 extra gezinnen.

De VoorleesExpress stimuleert de taalontwikkeling van kinderen en verrijkt de taalomgeving thuis. De VoorleesExpress stelt ouders in staat om de taalontwikkeling van hun kinderen te stimuleren – op hun eigen manier. Twintig weken lang komt een vrijwilliger bij een gezin met kinderen van 2 tot en met 8 jaar thuis voorlezen. Het gaat hierbij om kinderen die moeite hebben met de Nederlandse taal en opgroeien in een taalarme thuisomgeving. De vrijwilliger introduceert het voorleesritueel bij het gezin. De ouders krijgen handvatten om het voorlezen zelf over te nemen en boeken een blijvende plek te geven in het dagelijks leven. Daarnaast versterkt de VoorleesExpress het partnerschap tussen school en ouders. Zo nemen ouders en school samen de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van kinderen, waarbij ze elkaar ondersteunen én versterken. De VoorleesExpress is door het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) erkend als theoretisch goed onderbouwde interventie en opgenomen in de databank Effectieve Jeugdinterventies.”

Deelname gezinnen

In 2017 zijn 20 gezinnen aangemeld, nog niet ieder gezin is gestart. Vier gezinnen zijn nog niet gekoppeld. De oudercontactfunctionaris is hiervan op de hoogte en er mee bezig.

Uiteindelijk hebben 3 gezinnen in 2017 hun deelname opgezegd.

In 2017 is men overgestapt op een nieuw landelijk aanmeldingssysteem. De vraag over welke school het kind zit, zit niet in dat standaard aanvraagstelsel, dus dat is alleen bekend over de periode van vóór de zomervakantie 2017. Daar geldt voor:

- Basisschool De Driemaster
- PG Noorderbreedte
- Basisschool 't Atelier (voormalig De Venser)
- PG De Peuterboot,
- Drostenburg (speciaal onderwijs),
- Het Podium,
- De Sint-Petrusschool,
- De Kleine Reus,
- De Reiger,
- De Ark.

Monitoring

Er wordt gewerkt met de Web-app. MijnVoorleesExpress: hier is de voortgang goed mee te monitoren. Er wordt een gezichtje/smiley gekozen bij de vraag: met wat voor gevoel eindigde je de voorleessessie. Wanneer ontevreden wordt aangegeven, wordt contact opgenomen met de voorlezer om verder te helpen. En ook als het goed gaat, wordt er nog steeds gemonitord en verrijkingstips gegeven. In Diemen werkt iedereen al met deze app.

Ouderbijeenkomst

Tweemaal per jaar wordt een ouderbijeenkomst georganiseerd. 18 januari 2018 heeft de bijeenkomst voor de laatste groep deelnemende gezinnen uit 2017 plaatsgevonden. De ouders hebben zelf nog moeite om hun kinderen te stimuleren met de taalontwikkeling. Hierover wordt met ouders gesproken. Er wordt informatie uitgewisseld en gewerkt met concrete voorbeelden, op de bijeenkomst wordt er geoefend.

Werving vrijwilligers

In Diemen worden vrijwilligers geworven via Facebook, flyers, en omdat het in eerste instantie om tien gezinnen ging, liep dat goed, ging dat vrij snel. Diversion voert in Amsterdam en Diemen de VoorleesExpress uit, en in het aanmeldformulier kunnen voorlezers aangeven of ze in Amsterdam of Diemen aan de slag willen gaan. Dat loopt soepel. Ook vanwege het kleine aantal in Diemen. We stoppen met werven als het gelukt is, om mensen niet teleur te stellen als er geen 'matches' meer te maken zijn.

Werving van ouders?

Werving van ouders gaat via de OCF. Dit is al voor het derde jaar zo. De OCF benadert scholen en peuteropvanglocaties om gezinnen te laten deelnemen. Ook als het anders 'binnenkomt', selecteert de OCF de gezinnen die uiteindelijk mee gaan doen. Als de aanmelding niet volledig gedaan is, gaat er vaak veel tijd overheen om de informatie te verzamelen. De OCF zorgt voor de volledigheid van de informatie zodat Diversion er direct mee aan de slag kunnen. Zij is een belangrijk persoon om te weten wat speelt in de gezinnen en welke voorlezer er kan passen.

Training vanuit de OBA

De training is echt een vast onderdeel van het project. Daar wordt onder andere besproken welke boeken geschikt zijn om uit voor te lezen. Welke minder geschikt zijn voor kinderen met een taalachterstand. Ook: hoe je kunt voorlezen. Hoe je kinderen kunt betrekken. Twee keer per maand op verschillende locaties. Duur: 2 uur.

Acties:

Er zijn afspraken gemaakt om de aanmeldprocedure verder te optimaliseren. Dat gaat nu ook sneller, als de aanmeldinformatie compleet is. Dan is de koppeling eenvoudiger. Ook de webapp is ingevoerd, iedereen werkt daar mee en dat gaat goed. Met de Oudercontactfunctionaris zijn afspraken gemaakt dat er maandelijks gesproken wordt over de gezinnen. Wat verbeterd kan worden en wat goed gaat. Dat vaste moment is nieuw en zal ervaren moeten worden hoe dat gaat.

NB. De VoorleesExpress en het hieronder beschreven Boekstart zijn beide interventies die ook passen binnen actieprogramma van OCW, Sociale Zaken en werkgelegenheid, en ministerie VWS “tel mee met taal “

(Met Tel mee met Taal geeft het kabinet een extra impuls aan het bestrijden van laaggeletterdheid en het voorkomen hiervan. Het actieprogramma is een initiatief van de ministeries van OCW, SZW en VWS en diverse partners en loopt tot en met 2018)

6.2 BoekStart in de Kinderopvang

Per 1 augustus 2010 werd de wet OKE van kracht: Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie. Op basis hiervan wordt van de kinderopvang, naast verzorging, ook een opvoedende en educatieve rol verlangd, waarbij ook aandacht voor de taalontwikkeling hoort. Voorlezen en het werken met boeken dragen er in belangrijke mate aan bij om de vier basisdoelen van Riksen-Walraven te verwezenlijken. BoekStart in de kinderopvang is een uitbreiding van BoekStart voor baby's, waaraan de bibliotheek meedoet. Boekstart sluit zich aan als 'home-based' programma bij de bestaande VVE-programma's. Het geheel wordt gesubsidieerd door het ministerie van OCW.

Eind 2015 is in de gemeente Diemen besloten om BoekStart in de kinderopvang onder de aandacht te brengen bij de KDV's. De volgende locaties: KDV De Toversteen (Brood en Spelen), KDV Hakim en KDV Pino (SKD) en De Kersjes en KDV de Zeesterren (KNM Kind en Co) hebben besloten deel te nemen aan de invoering van BoekStart. Boekstart past in het gesubsidieerde project “tel-mee-met-taal” van de drie ministeries. De aanvraagmogelijkheden van de subsidie loopt tot eind juni 2018.

Werkwijze

Bij 4 KDV's wordt nog steeds in meer en mindere mate met boekstart gewerkt. Bij twee KDV's heeft in 2017 een evaluatie plaatsgevonden. De training wordt verzorgd vanuit de OBA maar in het afgelopen jaar heeft er geen scholing plaatsgevonden. Vanuit de locaties wordt aangegeven dat daar nu ook geen behoefte aan is. De scholing die wel heeft plaatsgevonden, zou wat diepgaander mogen, is de reactie. Het doel van de scholing a) aanzetten tot nadenken, b) dingen uitleggen en c) kinderen op elkaar laten reageren. Dit wordt door iedereen onderkend. Daarbij wordt aangegeven dat men dat in de praktijk doet. Er komen geen medewerkers van de OBA meer op de locaties, maar de functie om het onder de aandacht te brengen is belegd bij de voorleescoördinatoren. Per KDV is een voorleescoördinator aanwezig.

De taken van de voorleescoördinatoren zijn driedig: a) het schrijven van een voorleesplan, b) zo groot mogelijke ouderbetrokkenheid bewerkstelligen en c) het reserveren van een bedrag voor nieuwe boeken. Er zijn geen extra taken bijgekomen, maar de voorleescoördinatoren haken aan bij landelijke acties als de Nationale Voorleesdagen en de Kinderboekenweek.

Op de meeste kinderdagverblijven is een aantrekkelijke zithoek om (voor) te lezen. Bij één kdv is dat op dit moment een actiepoint om dat weer te creëren.

Sommige KDV's hebben contact met een boekhandel, andere stimuleren op andere wijze dat ouders lezen met hun kinderen, bijvoorbeeld door het ophangen van posters van prenteboeken. Voorlezen heeft een vaste plek binnen het dagritme van de KDV's en bij alle KDV's is een budget om nieuwe boeken aan te schaffen. Hier wordt dankbaar gebruik van gemaakt.

Boekstart heeft met name bijgedragen aan de bewustwording hoe belangrijk voorlezen is en welke rol een KDV daarbij kan spelen. Ook is het een stimulans om meer thematische boeken aan te schaffen.

Bij één kdv is een 3+ groep, waar extra activiteiten met de peuters worden georganiseerd. En bij een ander KDV wordt in een verticale groep gewerkt, waarbij extra activiteiten in kleine groepjes worden aangeboden.

Om de voorleescoördinatoren nog beter te ondersteunen, is de medewerking van de andere collega's met name nodig. En af en toe overleg tussen de coördinatoren om van elkaar te leren.

Ouders zijn met name verrast door het feit dat zelfs baby's al voorgelezen kunnen worden. Daar hadden zij nooit zo bij stil gestaan.

7. Aanbevelingen

Aanbevelingen rondom de monitor:

- Het bevragen van de gegevens met behulp van een online enquête tool
 - Hierin kunnen kwantitatieve gegevens aangeleverd worden en kan een kwalitatieve beschrijving worden gegeven. Kwantitatieve gegevens:
 - Aantallen leerlingen (aantal gewichtenleerlingen)
 - Aantallen peuters (doelgroep smal / breed)
 - Aantal kinderen op KDV totaal en doelgroepkinderen
 - De monitor zal zich in eerste instantie richten op de indicatoren die bijdragen aan de:
 - Wettelijke eisen
 - De overige kwaliteitsaspecten die de gemeente zelf aan de VVE stelt en in kaart wil brengen
 - Monitoren van de kwaliteit van de leidsters en pm'ers. Is iedereen VVE-geicenseerd en geschoold in Uk en Puk.

Aanbevelingen rondom het proces van het toeleiden van de doelgroepkinderen

- Overleg tussen de GGD en de Oudercontactfunctionaris over de aantallen kinderen die een doorverwijzing hebben gekregen. Nogmaals deze kinderen gezamenlijk tegen het licht houden om de aantallen te verifiëren.
- Een helder afgestemde definitie binnen de werkgroep en het LEA
- Het volgen van de toeleidingsprocedure
- In overleg met de GGD over het hanteren van de toeleidingsformulieren en de duidelijkheid omtrent de definitie van de doelgroep
 - Bij twijfel over de doelgroep breed of smal kan de hulp van de OCF ingezet worden. Zij komt op huisbezoek en ziet de gezinnen langere tijd

Samenwerking tussen KDV, PSZ en Basisschool

- Het hanteren van één uniform formulier. Op dit moment worden verschillende formulieren gebruikt. Het werken met één formulier biedt overzicht. Beredeneerd afwijken van deze afspraak wanneer school en peuteropvanglocatie in een brede-school situatie gebruik maken van dezelfde ontwikkelingslijn.
- Een warme overdracht liefst voor alle leerlingen, maar in elk geval de doelgroepleerlingen
- Beleidsaanbeveling rondom taalontwikkeling voor leerlingen die tot de bredere doelgroep horen, maar dat officieel niet zijn. Er stromen leerlingen in groep 1 in, die thuis geen Nederlands spreken en niet aan een VVE-programma hebben deelgenomen. Veelal zijn dit nieuwkomers. Kinderen stromen vanaf groep 3 in een nieuwkomersgroep in. Voor kinderen onder de 4 jaar, is er VVE. De kinderen van groep 1 en 2, stromen in in de basisschool. Voor hen geldt dat zij spelenderwijs veel taal oppikken, maar er is wel extra ondersteuning nodig.

Bijlage 1: Onderdeel evaluatie implementatie harmonisatie kinderopvang

Onderdeel Harmonisatie

In deze monitor is apart aandacht besteed aan het proces van de harmonisatie. Vanuit de gemeente is dit traject begeleid en er is veel aangelegen geweest om de medewerkers die het betrof, mee te nemen in dit traject. Voor deze monitor zijn gesprekken gevoerd met medewerkers binnen de peuteropvanglocaties. In dit hoofdstuk worden de kwantitatieve gegevens weergegeven, opmerkingen ten aanzien van een goede start van een leerling in groep 1 benoemd en de belangrijkste aandachtspunten weergegeven.

Ben je betrokken geweest bij het harmonisatieproces? (5-puntsschaal)

Alle bevraagde medewerkers geven aan dat ze betrokken zijn geweest bij het harmonisatieproces. De gemiddelde score is een 3, één medewerker geeft aan dat zij door omstandigheden niet goed op de hoogte was. De spreiding in de scores is groot, van een aantal (zeer) lage scores tot en met 4 en 5. De beleving van medewerkers verschilt erg. Veel medewerkers geven aan dat ze geïnformeerd zijn, maar dat dat anders voelt dan betrokken worden. Ze hadden het gevoel weinig invloed op het proces te kunnen uitoefenen.

Hoe beoordeel jij de kwaliteit van de samenwerking met onderwijs (doorgaande lijn)

De vraag scoort gemiddeld een 2,5 en is door iedereen ingevuld. Ook bij deze vraag geldt dat er een groot verschil is tussen de scores. Sommige medewerkers geven aan dat er niet veel veranderd is, omdat er een goede samenwerking was en die is voortgezet. Anderen geven aan dat de samenwerking weer opgebouwd moet worden en dat dat jammer is. Veel medewerkers geven aan dat de overlegtijd minder is geworden en dat dat de samenwerking minder vanzelfsprekend maakt. Eindtijden zijn nu verschillend en dat maakt overleg lastiger. Een aantal pm-ers geeft aan dat zij het jammer vinden dat ze wel een overdracht doen met school, maar niet terughoren hoe het later met de kinderen gaat. Dat gebeurt wel bij een brede school. hier spreek je op andere momenten de leerkrachten waar 'jouw' kinderen naar toe zijn gegaan en hoor je hoe het met ze gaat.

Hoe beoordeel jij de kwaliteit van de inbedding van de peuteropvang in het zorgnetwerk na de overgang?

De kwaliteit van inbedding in het zorgnetwerk wordt laag beoordeeld. 8 medewerkers geven een score aan met een gemiddeld van 1,4. Twee medewerkers geven aan dat zij dit niet goed kunnen inschatten.

Medewerkers geven aan dat zij gegevens over zorgkinderen aanleveren, maar dat zij zelf weinig informatie retour ontvangen van bijvoorbeeld het ouderkindcentrum, En dat er meer geprotocolleerd gewerkt moet worden. Hierdoor is niet altijd duidelijk wat er met hun informatie gebeurt. Pm-ers geven aan dat het zorgnetwerk nu meer op managementniveau speelt er zijn meer hiërarchische lagen gekomen. Pm-ers hebben vooral contact met de ouder-kind coach en hebben zelf niet meer de rol in het zorgnetwerk wat een aantal jammer vindt.

Werk jij nog op dezelfde locatie als vóór de overgang?

8 medewerkers geven aan nog op dezelfde locatie te werken. Bij twee zijn er wisselingen opgetreden. Deze hadden te maken met persoonlijke omstandigheden.

Heb je je arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd behouden?

8 medewerkers geven aan hun arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd te houden. Eén medewerker geeft aan van niet, dit antwoord is niet nader toegelicht. Onbekend is of dit met de harmonisatie te maken heeft gehad. En één medewerker geeft aan dat er een andere reden is. Deze is echter niet toegelicht.

Medewerkers geven ook aan dat in hun takenpakket onderdelen zijn gewijzigd en er minder ruimte is om alles te doen wat eigenlijk zou moeten gebeuren (o.a. observaties uitwerken).

Werk je met de methode Uk en Puk of met een ander programma?

Alle medewerkers geven aan met Uk en Puk te werken. In twee gevallen wordt daaraan toegevoegd dat dat soms in combinatie met Taallijn gebeurt omdat de basisschool waarmee samengewerkt wordt dat hanteert. Met name het administratieve deel van Uk en Puk levert extra werk op. En die extra tijd is er eigenlijk niet.

Hebben ouders naar jouw idee vrije schoolkeuze behouden?

Alle medewerkers geven aan dat ouders vrije schoolkeuze behouden hebben. Er is echter één school met een wachtlijst, waar sprake is van de wens van ouders om hun kinderen op aan te melden, maar niet de mogelijkheid is.

Zijn er veranderingen geweest op het gebied van toeleiding van de doelgroepkinderen door de oudercontactfunctionaris?

Op deze vraag wordt verschillend gereageerd. 6 medewerkers geven aan dat er veranderingen zijn geweest. 2 medewerkers geven aan dat de routing van hoe kinderen aangemeld worden, minder helder is. Of dat er wel een aanmelding komt, maar de achtergronden van het kind of de gezinssituatie niet helder zijn. De meeste pm-ers geven aan dat de registratie en de plaatsingsprocedure van doelgroepkinderen nu wel beter wordt, maar dat dit zeker tijd nodig heeft gehad.

Overige opmerkingen

Medewerkers geven aan dat voor hen het kind het belangrijkste is in het werk. Op de vraag hoe zij graag willen dat een kind in groep 1 start worden de volgende aspecten benoemd:

- Dat een kind zich veilig voelt
- Dat het een goede taalontwikkeling heeft doorgemaakt en zijn of haar sociale vaardigheden heeft kunnen ontwikkelen
- Dat het kind rijp is voor de basisschool
- Dat het een gelukkig evenwichtig kind is
- Dat het kind sterk in zijn schoenen staat
- Dat het kind zijn eigen niveau van ontwikkeling zo goed mogelijk haalt
- Dat er een warme overdracht is met school.

Bij de overdracht naar school wordt vooral aandacht besteed aan die kinderen waarvan het belangrijk is dat school de kenmerken of de achtergronden van het kind kent.

Ouderbetrokkenheid is voor alle medewerkers zeer van belang. Zeker als het om een moeilijke thuissituatie gaat.

Aandachtspunten:

- De pm-ers lopen momenteel tegen een tijdsprobleem aan. De taakuren worden anders verdeeld. Veel zaken mogen niet qua uren meegeteld worden zodat je het binnen de 0.75 uur moet doen, waar je ook gesprekken en voorbereiding in moet doen. Het invullen van de observatie formulieren maar ook tussendoor observeren raakt zo achter. De groepen lopen door elkaar wat weer lastig is voor de planning en uitvoering van activiteiten.
- Locaties zijn een half uur langer open. De taakuren worden sinds de harmonisatie anders berekend dan voorheen, veel pm-ers geven aan dat het voor hen niet duidelijk is wat binnen de taakuren valt en wat niet. Gevoelsmatig is er meer werk te doen dan binnen de taakuren valt.
- Pm-ers geven aan dat er op dit moment uitgezocht wordt of er toch meer geld (en hierdoor meer tijd) beschikbaar is voor VVE-kinderen. Een aantal pm-ers heeft hierover contact met de vakbond.
- Wat als een gemis aangegeven wordt is dat er voorheen met vaste groepen werd gewerkt. Peuters kwamen op vaste dagdelen. Dit bood veiligheid en structuur. De dagstructuur en vaste indeling droegen bij aan de kwaliteit van het aanbod. Je kan dan het Uk en Puk programma beter toepassen op de peuters. Nu zijn ouders vrij om de keuze in dagdelen te maken.

Vanuit Kind & Co is de volgende reactie ontvangen op het wederhoor van de rapportage:

In het voorjaar van 2018 is een overzicht gemaakt met alle extra taken die medewerkers op de peutergroepen uitvoeren en vervolgens is met alle teams besproken wat er van hen wordt verwacht in de niet groepsgebonden tijd. Daarnaast is besproken op welke onderwerpen er eventueel efficiënter gewerkt kan worden. Tevens is een toelichting gegeven over de tijd die er per vve kind nog beschikbaar is. Dat heeft duidelijkheid aan medewerkers gegeven en zorgt voor minder onrust over de tijd die ingezet kan worden.